

NEET-nuoret: kiperä haaste Euroopalle

Aloitteita nuorten työllistämiseksi

Haastattelussa Luca Scarpello Euroopan nuorisoforumista

Miksi työn laatu on tärkeää nuorille työntekijöille?

Kestävät työolot

Vammaisten nuorten aktiivinen osallistamispolitiikka: tilannekatsaus

Nuorten liikkuvuus: ongelmat ja tulevaisuuden näkymät

Nuorison työllisyys kriisissä

Elämän parasta aikaa?

Nuoruus Euroopassa

2 Pääkirjoitus

4 Haastattelussa Luca Scarpello Euroopan nuorisofoorumista

6 Aloitteita nuorten työllistämiseksi

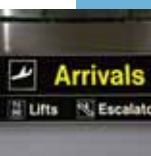
7 Miksi työn laatu on tärkeää nuorille työntekijöille?

10 Vammaisten nuorten aktiivinen osallistamispolitiikka: tilannekatsaus

12 Nuorten liikkuvuus: ongelmat ja tulevaisuuden näkymät

13 Nuorison työllisyys kriisissä

Foundation Focus lehden tämän numeron aiheena ovat nuoret Euroopassa ja talouskriisin vaikutukset heihin. Nuorisotyöttömyyden aste on aina ollut yleistä työttömyysastetta korkeampi, mutta talouskriisi on heikentänyt nuorten työllistymisnäkömiä dramaattisesti. Tämä näkyy työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten, ns. NEET-nuorten määrän jatkuvana kasvuna. Tilanteen torjumiseksi on käynnistetty aloitteita, mutta tulokset ovat olleet vaihtelevia. Maastamuutto on yksi vaihtoehto, mutta auttaako se pidemmän päälle? Entäpä niiden nuorten työolot, joilla on työtä? Kuinka helppoa on saada riittävästi kokemusta ja koulutusta, jotta saisi vakaamman, pysyvän työpaikan? Näitä asioita – ja paljon muuta – käsitellään tässä Foundation Focus lehden numerossa.

Tilaa lehti osoitteesta www.eurofound.europa.eu/publications/focusform.htm

Pääkirjoitus

On kenties ironista, että samalla kun Euroopan unioni tukee aktiivista ikääntymistä ja solidaarisuutta sukupolvien välillä, Euroopan nuoret ovat sukupolvensa suurimpien haasteiden edessä. Nuorisotyöttömyys on kivunnut ennennäkemättömälle tasolle kaikkialla Euroopassa. Nuorisotyöttömyys on ollut voimakkaassa kasvussa taantuman alkamisesta lähtien kaikissa jäsenvaltioissa (paitsi Luxemburgissa).

Seuraukset ovat vakavat ja kauaskantoiset. Nämä nuoret ovat yhä suurempi huolenaihe Euroopan poliittisille päättäjille, jotka ovat perillä niistä taloudellisista ja sosiaalisista riskeistä, joita liittyy tämän ikäryhmän etääntymiseen sekä työelämästä että koulutuksesta. Eurofoundin tuoreimpien laskelmien mukaan työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien ns. NEET-nuorten puuttuminen työmarkkinoilta aiheuttaa Euroopan taloudelle valtavat, noin 119 miljardin euron menetykset vuosittain. Yhteiskunnallisia seurauksia ei edes voi mitata määrällisesti. Syrjäytymisen seurauksista kärsivän sukupolven vaikutus näkyy poliittisessa ja yhteiskunnallisessa kehityksessä, joka muovaa tulevaisuuden Eurooppaa.

Sekä jäsenvaltioiden että EU:n tasolla on vastatoimena käynnistetty enemmän tai vähemmän tuloksekkaita aloitteita nuorten työllistämiseksi. Nuoret liikkuvat selkeästi yhä enemmän Euroopan sisällä ja suhtautuvat työmarkkinoihin ja ammattitaidon kerryttämiseen yhä joustavammin, mutta se ei vielä riitä. Tarvitaan kunnianhimoisempaa ja moniteräisempää politiikkaa, jonka tavoitteena on luoda eri tasoisia koulutus- ja työllisyysaloitteita kaikille nuorille. EU:ta vaaditaan yhä äänekkäämmin tarttumaan ohjiin. Franklin Roosevelt totesi aikanaan toisessa tilanteessa toisella mantereella: "Emme aina voi valmistaa tulevaisuutta nuorillemme mutta voimme valmistaa nuoremme tulevaisuutta varten." Tästä Euroopan on kannettava vastuu tänä päivänä.

Foundation Focus lehden julkaisija on Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö (Eurofound), Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Irlanti. Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö on Euroopan unionin erillisvirasto, joka on perustettu 26. toukokuuta 1975 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1365/75.

Päätoimittaja: **Mary McCaughey** | Johtaja: **Juan Menéndez-Valdés**
Apulaisjohtaja: **Erika Mezger**

Alkukieli: englanti
Kuvat: shutterstock / Eurofound

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö
Wyattville Road | Loughlinstown | Dublin 18 | Irlanti
Puhelin: (+353 1) 204 31 00 | Faksi: (+353 1) 282 42 09 | 282 64 56
Sähköposti: information@eurofound.europa.eu | Internet: www.eurofound.europa.eu

NEET-nuoret: kiperä haaste Euroopalle

Taantuma on koetellut erityisen ankarasti eurooppalaisten nuorten työllistymisnäkömiä. Eurostatin tuoreimpien lukujen mukaan Euroopan nuorisotyöttömyyden aste oli vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä 33,3 %. Saman vuoden ensimmäisellä neljänneksellä se oli käynyt ennätyksellisen alhaalla 32,9 %:ssa.

Maaliskuussa 2012 Euroopan nuorisotyöttömyyden aste oli 22,6 %, mikä merkitsi jyrkkää nousua kriisiä edeltäneestä 15 %:sta maaliskuussa 2008. Tämä tarkoittaa, että Euroopassa on tällä hetkellä työttömänä noin 5,5 miljoonaa nuorta. Nuorten työvoimaosuus on vaihdellut huomattavasti eri jäsenvaltioissa, mutta useimmissa nuorisotyöttömyysaste on kaksin- tai kolminkertaistunut taantumien aikana.

Niin kuvaavia kuin nämä tiedot ovatkin, perinteisiä työvoimaosuusindikaattoreita arvostellaan usein siitä, etteivät ne kuvasta nuorten todellista tilannetta. Monet nuorista ovat esimerkiksi opiskelijoita ja luokitellaan siksi työvoimaan kuulumattomiksi. Tästä syystä EU:n päättäjät ovat viime aikoina alkaneet kiinnittää huomiota ns. NEET-nuoriin. NEET on lyhenne englannin kielen sanoista "not in employment, education or training" (työelämän ja koulutuksen ulkopuolella). NEET-nuorilla tarkoitetaan pääsääntöisesti 15–24-vuotiaita nuoria, jotka koulutustaustastaan riippumatta eivät käy työssä tai opiskele ja ovat siksi suuremmissa vaarassa syrjäytyä sekä työmarkkinoilta että sosiaalisesti. NEET-

termiä käytettiin ensimmäisen kerran Yhdistyneessä kuningaskunnassa 1980-luvun lopulla. Sitten kiinnostus NEET-nuoria kohtaan on kasvanut kaikissa jäsenvaltioissa, ja tarve kiinnittää heihin enemmän huomiota on nyt yksi keskeisimmistä poliittisista keskustelunaiheista EU:ssa.

Epäyhtenäisen ryhmän yhteiset haasteet

Ongelman suuruus puhuu puolestaan: vuodelta 2010 peräisin olevien Eurostatin tuoreimpien arvioiden mukaan 12,8 % eli noin 7,5 miljoonaa 15–24-vuotiaista nuorta EU:n kansalaisista on ilman työtä ja koulutuspaikkaa. Heidän lisäksi on vielä 6 miljoonaa 25–29-vuotiaista "vanhempaa NEET-nuorta". NEET-nuorten määrä vaihtelee suuresti EU:n jäsenvaltioissa, mutta Luxemburgia lukuun ottamatta se on kasvanut niissä kaikissa huomattavasti kriisin alettua.

Keitä NEET-nuoret sitten ovat? Eivät ainakaan yhdenmukainen väestöjoukko. NEET-nuoret edustavat erilaisia ryhmiä. He voivat olla (lyhyt- ja pitkäaikais)työttömiä, nuoria, jotka eivät voi käydä työssä toimintarajoitteen tai perhevelvollisuuksien vuoksi, yhteiskunnan ulkopuolella eläviä nuoria sekä nuoria, jotka ovat luopuneet pyrkimästä työmarkkinoille turhien yritysten jälkeen. Eroistaan huolimatta NEET-nuorilla on eräitä keskeisiä yhteisiä piirteitä:

1. He eivät kerrytä henkistä pääomaa virallisten väylien kautta.

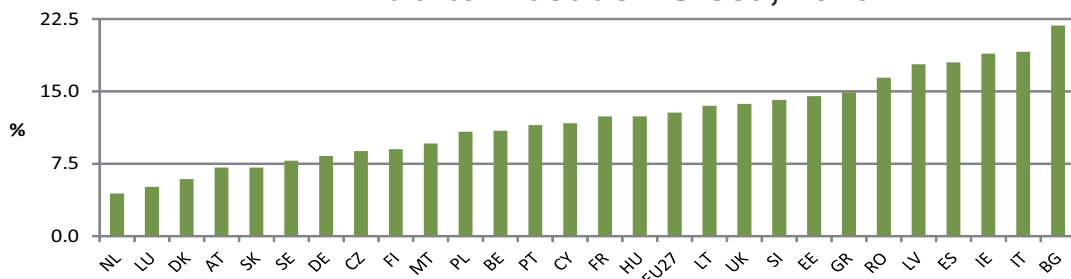
2. Heille kasautuu keskimääräistä useammin monia epäedullisia tekijöitä, kuten jonkinlainen toimintarajoite, heikko koulutustaso, maahanmuuttajatausta tai köyhät kasvuolot.
3. He ovat keskimääräistä todennäköisemmin säännöllisesti työttömänä, tai heillä on heikko työhistoria.

On selvää, että NEET-nuorten potentiaali jää hyödyntämättä, mutta ilmiön vaikutukset ovat kielteisiä myös yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti. Kuulumisesta NEET-ryhmään voi olla monenlaisia yksilöllisiä seurauksia, kuten eristymistä, turvaton ja alipalkattu työ, rikollisuus sekä psyykkiset ja fyysiset terveysongelmat. Nämä seuraukset eivät kuitenkaan kosketa pelkästään yksilöä, sillä niistä aiheutuu yhteiskunnallisia ja taloudellisia kustannuksia. Korkeat NEET-luvut ovat siten koko yhteiskuntaa koskettava ongelma.

NEET-nuorten aiheuttamat kustannukset

Kuinka korkeat ovat yhteiskunnalle aiheutuvat kustannukset? Eurofound on nuorisoa ja NEET-nuoria koskevassa hankkeessaan pyrkinyt arvioimaan NEET-ryhmän aiheuttamat taloudelliset ja yhteiskunnalliset kustannukset. NEET-nuorten poissaolo työmarkkinoilta aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, joiden laskeminen ei ole yksinkertaista. Eurofoundin analyysissä kustannukset olivat kahdenlaisia: NEET-nuorten panos, joka jää yhteiskunnalta saamatta

NEET-nuorten osuus EU:ssa, 2010

(menetetyt ansiotulot sekä maksamattomat verot ja sosiaaliturvamaksut), sekä sosiaaliset tulonsiirrot, joita NEET-nuoret todennäköisesti saavat enemmän kuin muut. Arviota on syytä pitää hyvin varovaisena, sillä siinä ei ole otettu huomioon terveyteen, rikollisuuteen ja päihteiden käyttöön liittyviä lisäkustannuksia.

Näiden oletusten perusteella NEET-nuorten poissaolo työmarkkinoilta maksoi vuonna 2008 26 jäsenvaltiolle noin 2,3 miljardia euroa viikossa eli noin 119,2 miljardia euroa vuodessa. Tämä on noin 1 % näiden jäsenvaltioiden yhteenlasketusta BKT:sta. Kokonaislasku jakautuu siten, että 110,4 miljardia euroa aiheutuu NEET-nuorten puuttuvasta panoksesta yhteiskuntaan (menetetyt ansiot) ja 8,8 miljardia euroa ylimääräisistä sosiaalisista tulonsiirroista. Suurimman euromääräisen vuosilaskun maksavat Italia (25 miljardia euroa) ja Ranska (17 miljardia euroa). BKT:hen suhteutettuna suurimpia maksajia ovat kuitenkin Irlanti ja Bulgaria (yli 2 % BKT:sta) sekä Italia (1,7 %). Vähiten kustannuksia NEET-nuoret aiheuttavat Luxemburgissa (0,3 % BKT:sta) ja Saksassa (0,6 % BKT:sta).

Radikalisoitumisen riski

NEET-ryhmän aiheuttamat kustannukset eivät ole pelkästään taloudellisia. Poliittiset päättäjät ovat ilmaisseet huolensa NEET-ryhmään kuulumisen mahdollisista vaikutuksista nuorten demokraattiseen osallistumiseen ja kansalaisosallistumiseen. Vaarana on, että osa nuorista jättäytyy yhteiskunnan ulkopuolelle. Analyysin tuloksista ilmenee, että NEET-ryhmän ja erityisesti työttömien alaryhmän luottamus instituutioihin ja osallistuminen poliittiseen ja sosiaaliseen toimintaan on keskimääräistä vähäisempää. Empiirinen näyttö vahvistaa, että NEET-nuoret ja heistä erityisesti työttömät ovat muita alttiimpia kapinoimaan ja vetäytyvät todennäköisemmin yhteiskunnan ulkopuolelle. Tämän perusteella päättäjien huoli NEET-ryhmän sosiaalisista vaikutuksista demokraattiseen osallistumiseen vaikuttaa täysin perustellulta. Viimeaikaiset esimerkit nuorten mielenosoituksista Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Espanjassa ja Italiassa ovat paljastaneet ongelman laajuuden sekä riskit, joita tämän ryhmän ongelmien sivuuttamisesta voi seurata. Äärioikeistoliikkeiden nousu Skandinaviassa ja Keski-Euroopan maissa, joissa kapinahenkisten nuorten tilanteeseen on puututtu aktiivisesti, on niin ikään varottava merkki mahdollisista seurauksista.

**Massimiliano Mascherini ja
Anja Meierkord**

HAASTATTELUSSA LUCA SCARPIELLO

“Nykyään puhutaan paljon siitä, että nuorten olisi oltava joustavampia ja että tämä ratkaisisi heidän työttömyysongelmansa. Se ei pidä paikkaansa.”

Euroopan nuorisofoorumi pyrkii lisäämään nuorten eurooppalaisten työllistymismahdollisuuksia ja parantamaan heidän työolojaan. Sen tavoitteena on nuorten sosiaalinen osallisuus ja itsenäisyys, riittävä sosiaaliturva sekä terveyden ja hyvinvoinnin turvaava ympäristö.

Eurofound haastatteli Euroopan nuorisofoorumin varapuheenjohtajaa Luca Scarpielloa foorumin tulevaisuudennäkymistä ja sen työstä, joka liittyy EU:n jäsenvaltioiden poliittisten asialistojen kärjessä oleviin nuorisokysymyksiin.

Mitkä ovat tällä hetkellä eurooppalaisten nuorten suurimmat yhteiskunnalliset haasteet?

Euroopan suurimpana haasteena on keinojen löytäminen kaikkien aikojen koulutetuimman sukupolven potentiaalin hyödyntämiseksi – sukupolven, jonka älykkäät miehet ja naiset ovat opiskelleet enemmän kuin yksikään aiempi sukupolvi, mutta jonka on vaikea hyödyntää tätä tietomäärää nykyisessä talousilmastossa.

Eurooppalaisten on yhteistyössä pyrittävä rikkomaan tämä nuoria koetteleva yhteiskunnallisen ja taloudellisen luottamuspuolan noidankehä.

Ensinnäkin nuorille on luotava tarpeeksi työpaikkoja. Mielestäni emme voi keskittyä vain tarjontapuolen taloudellisiin kannustimiin.

Toiseksi on varmistettava, että siirtymävaihe on kaikkien kannalta mahdollisimman tehokas. Koulutuksen ja työelämän välinen raja on muuttunut yhä hämärämmäksi, ja onkin vakiinnutettava käsitys, että työssäkäynti opiskelun ohessa ja opiskelu työssäkäynnin ohessa on sallittua ja kannattavaa.

On puututtava tahattomaan siirtymiseen, jota esiintyy runsaasti etenkin Etelä-Euroopan jäsenvaltioissa, sillä se on erittäin tuhoisaa yksilön itseluottamukselle. Tässä nuoret ovat ketjun heikoin lenkki.

Ovatko EU:n sosiaalipoliittiset päättäjät mielestäsi puuttuneet näihin ongelmiin rakentavasti?

Nuorisotyöttömyys sisältyy Euroopan taloudellisen yhteenkuuluvuuden ratkaisuun, mutta mielestäni yhteiskunnalliset päätöksentekijät eivät tällä hetkellä käsittele nuorisotyöttömyyttä.

Pohjimmiltaan poliittisten päättäjien on ymmärrettävä, että sekä rahan, kokemusten että koordinoinnin näkökulmasta on välttämätöntä investoida EU:n laajuiseen politiikkaan työpaikkojen luomiseksi nuorille.

Nykyään puhutaan paljon siitä, että nuorten olisi oltava joustavampia ja että tämä ratkaisisi heidän työttömyysongelmansa. Se ei pidä paikkaansa. Euroopan sosiaalipoliittisten päättäjien on lakattava ajattelemasta näin.

Heidän on päästävä yksimielisyyteen yleisestä eurooppalaisesta kasvusuopimuksesta ja -visiosta ja

tiedotettava siitä, ja sen jälkeen heidän on annettava resursseja tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä voidaan tehdä vain EU:n tasolla, koordinoitusti ja yhteistyössä.

Poliittisten päättäjien on lisäksi toimittava heti. Finanssipoliittinen sopimuskin saatiin aikaan 20 päivässä. Miksei Euroopan nuorison ongelmien ratkaisemisesta voida päästä sopimukseen yhtä nopeasti?

Miten organisaatiosi voi auttaa eurooppalaisia nuoria?

Työskentelemme kahdella tasolla. Ensimmäinen on jäsenjärjestöjen taso, jolla johdamme paikallisten, alueellisten ja kansallisten ruohonjuurijärjestöjen yhteenliittymää. Nuorisojärjestöt tekevät päivittäin valtavasti töitä työpaikkojen luomiseksi, vaikka siitä ei paljon puhutakaan.

Toinen on EU:n taso, jolla edustamme nuorten mielipidettä siitä, mitä pitäisi tehdä, ja autamme lisäämään kunnianhimoa ja näkemystä kaikkiin eurooppalaisia nuoria koskeviin aloitteisiin.

Järkähämätön mielipiteemme on, että Euroopan unioni on enemmän kuin instituutionsa, ja haluamme, että muutosten alullepanijoina ja eteenpäin viejinä toimivat kansalaiset eivätkä instituutiot.

Kertoisitko esimerkkejä toimista, joilla helpotatte nuorten työttömien tilannetta?

Työstämme harjoittelijoiden oikeuksia koskevaa peruskirjaa, jonka tarkoitus muodostaa puitteet laadukkaille harjoittelujaksoille ja estää nuoria juuttumasta siirtymävaiheeseen. Juuttuminen harjoittelujaksoihin, jotka ovat eräänlaiset työmarkkinoiden alamarkkinat, joilla työskennellään huonoissa oloissa olematonta tai pientä palkkaa vastaan, on kasvava ongelma, johon haluamme puuttua.

Olemme myös ehdottaneet nuorisotakuuta, poliittista toimenpidettä, jonka tarkoituksena on varmistaa, ettei kukaan nuori ole yli neljää kuukautta ilman työtä tai koulutuspaikkaa. Euroopan nuorisofoorumi uskoo, että nuorisotakuu voi olla tehokas ja ennakoiva menetelmä suhteettoman nuorisotyöttömyyden ongelman ratkaisemiseksi ja nuorten sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi.

Pyrimme kaikissa ehdotuksissamme järjestelyihin, jotka hyödyttävät kaikkia osapuolia. Siksi teemme tällä hetkellä myös kovasti työtä uudistaaksemme

nykyisiä sopimusjärjestelyjä. Euroopassa on käytössä yli 150 erilaista sopimusjärjestelyä, mikä ei helpota kenenkään tehtävää. Olemme osoittaneet, että järjestelyjen yksinkertaistaminen niin, että samalla otetaan huomioon kaikkein epävarmimmat työpaikat ja parannetaan oppisopimuksia, on onnistunut useissa maissa.

Minkälaiset ovat nuorten mahdollisuudet kouluttautua ja parantaa taitojaan eri puolilla Eurooppaa? Onko tilanne muita parempi joissain tietyissä maissa?

Yksi EU:n suurimpia virheitä tällä hetkellä on sen puhtaasti talouskeskeinen näkökulma osaamisen ja työelämän tarpeiden yhteensovittamiseen. On keskityttävä ihmisiin, jotka voivat päivittää osaamistaan koko elämänsä ajan. Uskomme vakaasti, että ylhäältä alas suuntautuvan lähestymistavan sijaan tarvitaan ihmisiä, jotka ovat oman oppimisensa päähenkilöitä.

Nuorten muuttoliikkeestä puhutaan nykyään paljon. Mikä on nuorisofoorumin sitä koskeva viesti ja tavoite?

Kriisi on tietenkin pahentanut tilannetta ja vaikeuttanut nuorten liikkumista Euroopan työmarkkinoilla. Poliittisia päättäjiä on rohkaistava avaamaan rajat innovoinnille ja opiskelulle, toivottamaan nuoret tervetulleiksi käymään ja asumaan sekä varmistamaan, että nuorilla on mahdollisuus päästä EU:n työmarkkinoille. Sosiaalisten ja taloudellisten tavoitteiden yhdistäminen tällä tavalla on ainoa tapa saada aikaan kasvua, jota Eurooppa juuri nyt niin kipeästi tarvitsee.

Mikä on oma näkemyksesi organisaatiostasi ja sen tavoitteista tulevaisuudessa keskipitkällä aikavälillä? Mitä haluatte saavuttaa viiden vuoden kuluessa?

EU:n olemassaolo viiden vuoden kuluttua on kaikkein tärkeintä. Suuntaus on nyt negatiivinen, ja EU on vaarassa tukehtua omiin säästötoimenpiteisiinsä.

Viisi vuotta on pitkä aika, joten keskitymme mieluummin lyhyen aikavälin näkymiin.

Puolen vuoden kuluttua haluamme panna täytäntöön harjoittelijoiden oikeuksia koskevan peruskirjan viestittääksemme, että Eurooppa välittää nuoristaan ja heidän kokemuksistaan eikä ainoastaan heidän taloudellisesta arvostaan.

Haluaisimme myös, että

nuorisotakuujärjestelmä hyväksytään ja EU:n talousarviossa otetaan huomioon nuorten pääsy työmarkkinoille.

Ehdotuksemme eivät ole hyväksi vain nuorille vaan koko Euroopalle, sillä niiden avulla voidaan saada aikaan suuria edistysaskelia kohti kriisin voittamista. Nuoret eivät loppujen lopuksi vaadi paljon: ehdottamamme ratkaisut ovat yksinkertaisia, kannattavia ja toteuttamiskelpoisia.

Haastattelu: Måns Mårtensson

Aloitteita nuorten työllistämiseksi

NEET-nuoriin (työelämän ja koulutuksen ulkopuolella oleviin nuoriin) liittyvät seuraukset ja kustannukset edellyttävät uusia poliittisia toimia. Työmarkkinoiden kehittyessä nuorten kannalta yhä kielteisempään suuntaan EU:n jäsenvaltiot ovat viime vuosina aktiivisesti suunnitelleet ja toteuttaneet poliittisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on lisätä nuorten työllistettävyyttä ja työvoimaosuutta.

NEET-nuoret ovat erittäin heterogeeninen ryhmä. Se koostuu erilaisista alaryhmistä, joilla on erilaiset tarpeet ja joista jokainen tarvitsee omanlaisiaan poliittisia toimia työmarkkinoille siirtyäkseen. Toimet voidaan jakaa kolmeen ryhmään: koulutukseen liittyvät toimenpiteet, opiskelusta työelämään siirtymistä helpottavat toimenpiteet sekä nuorten työllistettävyyttä parantavat toimenpiteet.

Tehokkaan nuorisotyöllisyysohjelman ensimmäinen kulmakivi on sen varmistaminen, että nuoret voivat käydä koulunsa loppuun. Koulutusjärjestelmä, jonka avulla kaikki lapset, olipa heidän taustansa mikä tahansa, voivat toteuttaa itseään täysipainoisesti, on edellytys hyvinvoinnin jatkumiselle. Se myös vähentää nuorten syrjäytymistä työmarkkinoilta. Koulupudokkaiden osuuden vähentäminen alle 10 %:ttiin onkin yksi Eurooppa 2020 strategian viidestä yleistavoitteesta. Koulutuspolitiikka voi pyrkiä puuttumaan riskeihin, joita liittyy koulunkäynnin keskeyttämistä edeltäviä kumulatiivisiin prosesseihin. Esimerkkeinä voidaan mainita toimien kohdistaminen tiettyihin riskiryhmiin (Suomen Ammattistartti-ohjelma) tai tiettyihin (epäsuotuisiin) maantieteellisiin alueisiin (priorisointi

koulutus Ranskassa) tai vaihtoehdon käyttöönotto viralliselle koulutusjärjestelmälle (Italian vuorottelukoulu).

Koulunkäynnin keskeyttäviä nuoria tulee kuitenkin aina olemaan. Koulupudokkaat, joilla ei ole muodollista koulutusta, ovat työmarkkinoilla epäedullisessa asemassa. Lähestymistavat aloitteissa, joilla pyritään saamaan nuoret takaisin koulun penkille, vaihtelevat kohderyhmien tuntuun mukaan. Vaikeasti tavoitettaviin tai vaikeassa asemassa oleviin ryhmiin kuuluvia koulupudokkaita ei esimerkiksi voi saattaa takaisin kouluun tai työelämään hätköiden. Heitä koskevissa hankkeissa varataankin ensin aikaa henkilökohtaisten ongelmien ratkaisemiseen (Itävallan "tuotantokoulu" (Produktionsschulen) ja Irlannin Youthreach).

Kun nuoret ovat saaneet opintonsa päätökseen, on tärkeää auttaa heitä siirtymään työelämään. Epäonnistuneella tai pitkittyneellä siirtymävaiheella voi olla vahingollisia vaikutuksia, jotka voivat heikentää tulevia ura- tai työllisyysnäkyviä. Tässä ratkaisevassa vaiheessa nuoria tuetaan erityisillä toimenpiteillä, jotka auttavat tekemään harkittuja uravalintoja tai saamaan työpaikan. Sekä Suomen että Ruotsin nuorisotakuut velvoittavat työvoimapalvelut suorittamaan työnhakijoiksi rekisteröityneille nuorille henkilökohtaisen tarvearvioinnin ja tarjoamaan heille tietyn ajan sisällä työ- tai koulutuspaikan tai muita aktivointitoimia. Nämä nuorten yhteiskuntatakuut auttavat nuoria tekemään harkitumpia päätöksiä ja parantavat ja nopeuttavat palveluja, mutta ne myös kannustavat välittömiin toimiin syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Joissakin jäsenvaltioissa on uudistettu nuorille tarkoitettuja palveluja niin, että he saavat kaiken tarvitsemansa yhdestä palvelupisteestä (Connexions Englannissa ja Navigatorcentrum-keskukset Ruotsissa).

Työmarkkinoiden tarpeita vastaavan ammattitaidon, laaja-alaisten taitojen (laajasti sovellettävien yleisten taitojen) tai työkokemuksen puute voi estää nuorta löytämästä sopivaa ja pysyvää työpaikkaa. Nuorten työllistettävyyden parantamistoimien tarkoituksena on joko tarjota nuorelle tietyt ammatilliset taidot työssä oppimisen kautta tai valmistaa häntä työllistymistä varten parantamalla

hänen yleistä koulutus- ja osaamistasoaan. Oppisopimusjärjestelmät ovat osoittautuneet erittäin onnistuneeksi tavaksi tasoittaa nuorten tietä työllistymiseen.

Itävallassa otettiin käyttöön yritysten ulkopuolinen oppisopimuskoulutus, koska oppisopimuspaikkojen kysyntä ylitti huomattavasti niiden tarjonnan. Se on myös turvaverkko niille, jotka eivät löydä paikkaa yrityksestä. Nuoret voivat suorittaa oppisopimuskoulutuksensa ammatillisesta koulutuskeskuksesta käsin hankkien samalla työkokemusta eri työnantajien palveluksessa.

Nuorten pääsy työmarkkinoille voi olla hankalaa myös käytännön tai logististen ongelmien vuoksi. Monissa maissa on otettu käyttöön erilaisia kannustimia (esimerkiksi verohelpotuksia, tukia ja työvoiman sivukulujen vähennyksiä), joilla työntantajat houkuttelevat rekrytoimaan tai kouluttamaan nuoria ja luomaan heille uusia työpaikkoja (Start Card Unkarissa). Joissakin maissa tuetaan nuorten yrittäjyyttä ja itsenäistä ammatinharjoittamista erityisen toimenpitein, ja oman yrityksen perustaville nuorille on tarjolla erityispalveluja. Nuorten työllistymistä haittaavien logististen ja käytännön esteiden poistamiseksi lähes kaikissa maissa on otettu käyttöön liikkuvuusavustuksia ja muita erityistoimenpiteitä nuorille, joilla on erityistarpeita tai heikot lähtökohdat tai jotka ovat maahanmuuttajataustaisia.

EU:n jäsenvaltioilla on käytössä hyvin monenlaisia yhdistettyjä toimintamalleja, joilla nuorille pyritään tarjoamaan oikeanlaiset, työmarkkinoiden tarpeita vastaavat taidot ja osaaminen ja samalla luomaan heille uusia ja parempia tilaisuuksia. Useimmissa jäsenvaltioissa nämä hankkeet on eritelty NEET-alaryhmien erilaisia ominaisuuksia vastaavasti. Ohjelmia ei kuitenkaan vielä ole arvioitu, tai arviointeja ei vielä ole saatavilla, tai niitä ei ole suoritettu järjestelmällisesti. Hankkeiden toimivuuden arviointi on kuitenkin ratkaisevan tärkeää erityisesti tiukan taloudenpidon aikoina, kun resurssien tehokas käyttö on erityisen olennaista.

**Lidia Salvatore ja
Massimiliano Mascherini**

Miksi työn laatu on tärkeää nuorille työntekijöille?

“Nuoret tuntevat väsymystä työn tehtyään, vanhat sitä aloittaessaan.”

T. S. Eliot

Nykynuorten haasteet eivät ole uusia, ja niihin on kiinnitetty viime vuosikymmeninä jatkuvasti huomiota. Eniten on keskusteltu muun muassa korkeasta työttömyydestä, pitkistä ja usein vaikeasta siirtymisestä opiskelusta työelämään sekä määräaikaisten työsuhteiden yleisyydestä.

Talous- ja rahoituskriisi on pahentanut näitä ongelmia entisestään, joten ei ole yllättävää, että nuorisotyöllisyys ja työttömyys ovat taas nousseet keskustelunaiheiksi eri yhteyksissä päivällispöydistä Euroopan unionin poliittiseen päätöksentekoon.

Ei pidä unohtaa, että tämä työväestön nuorin osajoukko on heterogeeninen ryhmä, johon kuuluu sekä ensimmäistä työpaikkaansa tai uutta työpaikkaa etsiviä että nykyisen työpaikkansa säilyttämään pyrkiviä nuoria. Taloudelliset suhdanteet vaikuttavat voimakkaasti sekä nuorille työntekijöille tarjolla oleviin tilaisuuksiin että niihin strategioihin, joilla nuoret yrittävät hyödyntää näitä tilaisuuksia. Nuoret ovat väestöryhmä, johon talouden taantumassa irtisanomiset tai niukkenevat työmahdollisuudet kokemuksen puutteen takia usein ensimmäisenä ja voimakkaimmin vaikuttavat. Tästä johtuen nuoret ja etenkin vasta työmarkkinoille tulleet nuoret ovat alttiita ensimmäisen työnhaun pitkittymisen ja pitkien työttömyyskausien arpeuttaville vaikutuksille.

Tämän hetken polttavimmat kysymykset kuuluvat: miten luoda työpaikkoja ja miten varmistaa, että nuorilla on näiden työpaikkojen edellyttämät taidot ja että he löytävät työpaikan, joka vastaa heidän taitojaan? Nuorisotyöttömyyden ongelman ratkaiseminen edellyttää, että näihin kysymyksiin löydetään oikeat vastaukset.

Työn laatuun kannattaa investoida

Nuorisotyöttömyys on niin keskeinen aihe ajankohtaisessa poliittisessa keskustelussa, että se näyttää lähes peittäneen alleen työssä käyvien nuorten naisten ja miesten työoloihin liittyvät kysymykset. Riittävien toimenpiteiden ja politiikkojen kehittäminen EU:n sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen tueksi edellyttää, että kaikkien työntekijöiden, myös nuorten, työn laatuun kiinnitetään huomiota jatkuvasti – ei vain talouden ollessa vakaa, vaan myös kriisiaikoina. Mitä enemmän huomiota työn laatuun kiinnitetään työelämän alussa ja sen aikana, sitä todennäköisemmin yhteiskunta hyötyy ihmisen panoksesta niin työntekijänä kuin kansalaisenakin. Tämä pätee myös toisin päin: huonolaatuinen työ vaikuttaa paitsi työelämään, myös ihmisen terveyteen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

Työn laatu vaikuttaa tekijänsä kykyyn suorittaa tulevaisuudessa muita tehtäviä, palkallisia tai palkattomia. Se ratkaisee, missä määrin kyseinen henkilö kykenee elämänsä myöhemmissä vaiheissa osallistumaan yhteisön ja koko

yhteiskunnan toimintaan joko työnsä tai yhteiskunnallisen toimintansa kautta.

Kyse ei siis ole vain työpaikkojen määrästä ja sisällöstä (vaadituista taidoista ja pätevyyksistä) tai tuesta, jota nuoret tarvitsevat päästäkseen työelämään (esimerkiksi aktiivisesta työmarkkinapolitiikasta), vaan myös heidän työoloistaan, koska ne vaikuttavat heidän aktiivielämänsä laatuun ja keston.

Tutkimustulosten kertomaa

Viidennen eurooppalaisen työolotutkimuksen (EWCS) tuloksista ilmenee, että työolot eivät ole kaikilta osiltaan samat nuorilla (alle 25-vuotiailla) ja vanhemmilla työntekijöillä. Erot selittyvät jossain määrin rakenteellisilla tekijöillä. Alle 25-vuotiaiden joukossa on vähemmän korkea-asteen koulutuksen suorittaneita. Verrattain suuri osa heistä työskentelee osa-aikaisesti, usein opintojen ohella. Osittain tästä syystä nuoret ovat tukku- ja vähittäismyynnialalla huomattavan yliedustettuina. Jos kuitenkin tarkastellaan vain kokoaikaisia työntekijöitä, verrattain suuri osuus työskentelee edelleen tällä alalla. Nuoria työskentelee kokoaikaisesti myös terveydenhuollossa ja teollisuudessa hieman keskimääräistä enemmän. Nuoret – riippumatta siitä, työskentelevätkö he osa- vai kokoaikaisesti – ovat yliedustettuina seuraavissa ammattiryhmissä: palvelu- ja myyntityöntekijät, käsityöalan ja siihen liittyvien alojen työntekijät, valmistustyöntekijät sekä perusammattit. Erot ovat kuitenkin suuret, vaikka otettaisiin huomioon maa, ala, ammatti,

osa- tai kokoaikainen työnteko ja mahdollinen korkeakoulututkinto.

EWCS osoittaa ensinnäkin, että nuoret työntekijät ovat muita todennäköisemmin määräaikaisessa työsuhteessa. Tuoreiden tutkimusten mukaan tämän todennäköisyys kasvaa. Työsopimuksen puuttuminen kokonaan on myös nuorilla todennäköisempää. Nuorten työsuhdeturva on heikompi – he uskovat vanhempia työntekijöitä paljon todennäköisemmin menettävänsä työpaikkansa puolen vuoden kuluessa – mutta he suhtautuvat sen sijaan paljon toiveikkaammin uuden samankaltaisen työpaikan löytymiseen. Lisäksi he luottavat enemmän nykyisen työnsä tarjoamiin uranäkymiin.

Vaikka yli 48 tunnin työviikot ja yötyöt ovat harvinaisempia nuorilla kuin vanhemmilla työntekijöillä, heidän työaikajärjestelynsä ovat paljon todennäköisemmin täysin työnantajan päätösvallassa eivätkä salli minkäänlaista joustoa.

Vähemmän ammattitaitoa, enemmän riskejä

Kun tarkastellaan työntekijän taitojen vastaavuutta työn vaatimien taitojen kanssa sellaisina kuin työntekijät ovat ne itse ilmoittaneet, havaitaan, että nuorilla tämä vastaavuus on epätodennäköisempää kuin vanhemmilla työntekijöillä, lähinnä siksi, että he ilmoittavat useammin taitojensa olevan riittämättömät (katso kuva 1).

Tämä ei oikeastaan ole yllättävää, sillä he ovat todennäköisesti vailla työkokemusta ja heillä on vielä paljon opittavaa.

Tämä nuorten työntekijöiden käsitys ammattitaidostaan herättää kuitenkin kysymyksen siitä, tuetaanko heitä riittävästi ja kyllin hyvin: saavatko he sellaista ohjausta ja koulutusta, joka auttaa heitä kuroma unpeen työn vaatimusten ja heidän taitojensa ja pätevyytensä välisen kuilun?

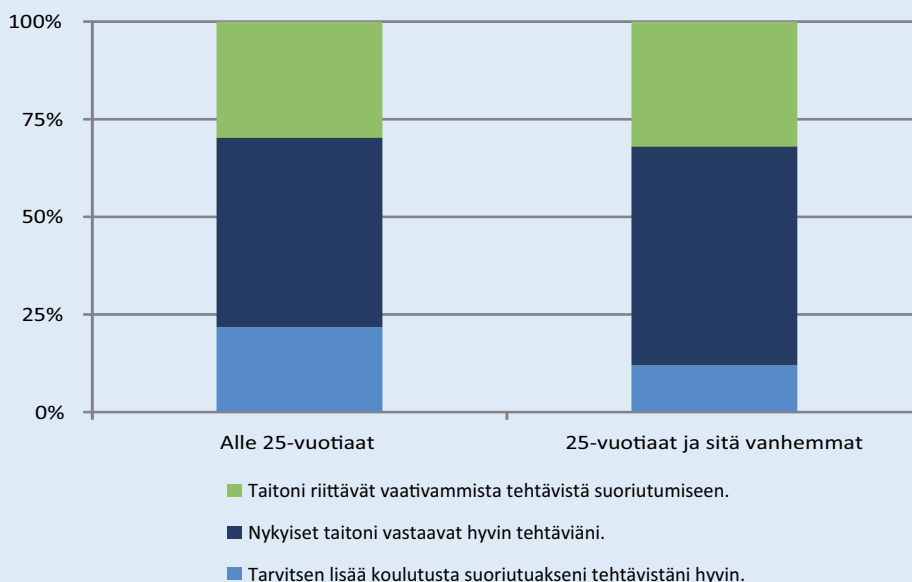
Nuorten työpaikoista käytävässä keskustelussa nousevat esiin myös riskit, joille työntekijät altistuvat. Nuorten todennäköisyys altistua työasentoon liittyville riskeille, biologisille ja kemiallisille riskeille sekä fyysisille riskeille on keskimääräistä korkeampi ja suurempi kuin vanhemmilla työntekijöillä. Nuorten työ on lisäksi intensiivisempää ja vähemmän itsenäistä kuin vanhempien työntekijöiden, ja he ovat siksi alttiimpia työperäiselle stressille. Nuoret joutuvat myös vanhempia työntekijöitä todennäköisemmin epäasiallisen käytöksen kohteeksi, mikä lisää osaltaan psykososiaalisia riskejä.

Koska nuoret työntekijät siis ovat alttiita sekä fyysisille että psykososiaalisille riskeille, on huolestuttavaa, että he ovat tuoneet luottamusmiesten tietoon työhön liittyviä ongelmia paljon harvemmin kuin vanhemmat työntekijät. On kuitenkin kiinnostavaa, että epäasiallisen käytöksen kohteeksi joutuneet nuoret työntekijät ovat ilmoittaneet luottamusmiehelle työhön liittyvistä ongelmista yhtä usein kuin vanhemmat työntekijät.

Nykykeskustelun taustatilanne huomioon ottaen on todennäköistä, että kriisin nuorille aiheuttamien vaikutusten lieventämistratkeissa pyritään ennen kaikkea helpottamaan nuorisotyöttömyyden muodostamaa lyhyen aikavälin ongelmaa. Jos työn laatu jätetään keskustelun ulkopuolelle, on kuitenkin vaarana, ettei työvoimaan ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen liittyviä ongelmia saada ratkaistua, tai että syntyy uusia samankaltaisia ongelmia. Tämä aiheuttaa yhteiskunnalle kustannuksia, jotka siirtyvät tulevien sukupolvien maksettaviksi. Meidän olisikin kysyttävä itseltämme, onko meillä varaa sivuuttaa se tosiseikka, että ihmisen ensimmäisinä työvuosina työn laadulla on suuri merkitys.

Jorge Cabrita ja Gijs van Houten

Kuva 1: Taitojen ja työn vaatimusten vastaavuus nuorilla ja vanhemmilla työntekijöillä

Kestävät työolot

**“Kestää kauan tulla nuoreksi.”
Pablo Picasso**

Kestävyys työelämässä tarkoittaa, että kaikenikäisille työntekijöille tarjotaan hyvät työolot. Työhyvinvointi on perusta, jolle yksilön työkyky uran eri vaiheissa sekä pidemmät työurat rakentuvat. Jos Euroopan unioni haluaa vakavissaan saavuttaa Eurooppa 2020 strategian tavoitteet, kestävä työ on asetettava tärkeysjärjestyksessä etusijalle, sillä se on korkeaa työllisyyttä koskevan tavoitteen saavuttamisen edellytys.

Työn kokeminen ei ole koskaan yhdentekevää

Työ ja työsuhte voivat olla mahdollisuuksien ja kasvun lähde. Työ lisää tekijänsä hyvinvointia, parantaa terveydentilaa, muovaa persoonallisuutta, opettaa uusia taitoja, rajaa vapaa-aikaa ja antaa toimeentulon. Mutta jos työ on huonolaatuista, se voi vahingoittaa tekijänsä terveyttä peruuttamattomastikin ja heikentää hänen kykyään tehdä ansiotyötä. Henkilö, jonka taidot ovat vanhentuneet, ei työttömäksi joututtuaan helposti löydä uutta työtä, josta maksetaan samantasoista palkkaa. Koska uusia työpaikkoja syntyy nykyään entistä vähemmän, työtä ei välttämättä löydy lainkaan. Työntekijät, joilla on hoitovelvoitteita ja jotka eivät löydä ratkaisua lasten tai muiden omaisten hoito-ongelmiin, eivät yksinkertaisesti pysty käymään työssä. Koska epäsuotuisten työolojen on taipumus kasautua suhteettomasti joillekin ryhmille, kyse on kilpailukyvyyn lisäksi myös sukupuolten tasa-arvosta sekä sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta ja osallisuudesta.

Työntekijöiden hyvinvoinnin säilyminen työssä on ollut haaste jo kauan. Näinä muutoksen ja talouskriisin aikoina, kun maailma on avoimempi ja joustavampi ja yritysten ja työntekijöiden strategiat todennäköisesti yksilöllisempiä ja ennalta arvaamattomampia, kysymykset siitä, miten työstä voidaan tehdä kestäväää ja palkitsevaa, on asetettava uudelleen ja niihin on vastattava uudelleen – jokaisen työntekijän uran alusta lähtien.

Yhden vastauksen tarjoaa sen ymmärtäminen, mikä rooli työllä on yksilön uralla ja elämässä ja miten se vaikuttaa hänen päätökseensä jäädä varhaiseläkkeelle tai jatkaa työntekoa eläkeikään saakka. Se vaikuttaa myös hänen kykynsä osallistua työelämään vielä eläkeiän saavuttamisen jälkeenkin. Eurooppalaisella työolotutkimuksella (EWCS) on 20 vuoden ajan seurattu olosuhteita, jotka edistävät työntekijöiden hyvinvointia, ja arvioitu työn kestävyyttä. Viesti on selvä: työolojen parantaminen on avaintekijä, ja työolojen kokonaisvaltaisella parantamisella on vaikutusta. Ammattitaitovajeiden poistaminen, ohjaus ja mentorointi, taitojen parantaminen ja opiskelusta työelämään siirtymisen yleinen sujuvoittaminen ovat erityisen tärkeitä nuorten kannalta, jotta varmistettaisiin hyvä alku heidän työelämälleen.

Työn vaatavuus ja itsenäisyys vaikuttavat työntekijöiden käsitykseen oman työnsä kestävydestä mitattuna sillä, missä määrin he uskovat kykenevänsä tekemään samaa työtä 60-vuotiaana. Vähän kuormittavaa työtä (jossa sekä vaatimukset että päätöksentekomahdollisuudet ovat vähäiset) ja aktiivista työtä (jossa sekä vaatimukset että päätöksentekomahdollisuudet ovat suuret) tekevät pitävät työtään kestävämpänä

kuin muut. Itsenäisyys selvästi lisää työhyvinvointia, kun taas työn intensiivisyys murentaa sitä. Fyysisesti vähemmän vaativat työolot sekä kollegoiden ja esimiesten tarjoama sosiaalinen tuki ylläpitävät työntekijöiden hyvinvointia. Työsuhteen epävarmuus on yhteydessä työn vähäiseen kestävyuteen. Työn ja yksityiselämän tasapaino on tärkeää, ja sillä on myönteinen yhteys työn kestävyuteen. Mahdollisuus pitää helposti vapaata ja jonkinasteinen itsenäisyys taukojen pitämisessä ovat myös tärkeitä tekijöitä. Toisaalta syrjinnän, väkivallan, parjauksen, kiusaamisen tai häirinnän kokeminen vaikuttavat haitallisesti ja voivat johtaa ennenaikaiseen poistumiseen työmarkkinoilta.

Taitojen kehittyminen työssä sekä osallistuminen työorganisaation muutosten ja parannusten tekemiseen ovat yhteydessä koettuun työn kestävyuteen.

Tämän pitäisi olla hyvä uutinen, sillä tällaiset työolot liittyvät myös korkeaan työmotivaatioon, sitoutumiseen ja innovointiin työpaikalla.

Ratkaisut kestäviin työuriin saattavat löytyä paikalliselta, alakohtaiselta, alueelliselta tai kansalliselta tasolta, mutta hallitusten, työnantajajärjestöjen ja ammattiliittojen välinen keskustelu voi hyötyä Euroopan laajuisesta lähestymistavasta, joka tarjoaa sekä mahdollisuuden ottaa oppia muiden kokemuksista että poliittisia välineitä, joilla voidaan seurata työn ja työsuhteiden laatua.

Agnès Parent-Thirion

Vammaisia nuoria koskeva aktiivinen osallisuuspolitiikka: tilannekatsaus

Työpaikan löytäminen ja säilyttäminen on nuorille monin tavoin haasteellista, mutta vammaisille nuorille tavallistakin mutkikkaampaa. Yksi suurimmista riskeistä on sosiaalinen syrjäytyminen: jääminen vaille täysipainoista elämää, riippuvaiseksi sosiaaliturvajärjestelmästä sen sijaan, että voisi tehdä työtä ja valita oman polkunsaa.

Jos näin käy jo nuoruudessa, riski pysyvistä syrjäytymisestä kasvaa huomattavasti. Asiaan vaikuttavat monet tekijät, eikä yksinkertaisia ratkaisuja ole olemassa. Eurofoundin tutkimuksessa on

kuitenkin löydetty toimintamalleja, jotka näyttäisivät luovan osallistavampia väyliä.

Tutkimus tehtiin 11 maassa, ja siinä selvitettiin, miten aktiivista osallisuutta edistävät toimintalinjat ja ohjelmat palvelevat nuoria, joiden työnsaantia hankaloittaa työkokemuksen puutteen lisäksi terveysongelma tai vamma. Tämä lisähaitta on ilmeinen verrattaessa terveysongelmista kärsivien nuorten työllisyyttä nuorten yleiseen työllisyyteen: se on poikkeuksetta alhaisempaa. Vielä huolestuttavampi on työmarkkinoiden ulkopuolella olevien 25–34-vuotiaiden osuus, joka on lähes 80 % muita suurempi niillä, joilla on terveysongelmia tai vamma.

Osuus vaihtelee huomattavasti eri jäsenvaltioissa.

Osallistamistoimet vaikuttavat sopivimmalta tavalta torjua nuorten syrjäytymistä, sillä niissä otetaan huomioon ongelman monet ulottuvuudet ja korostetaan tarjottavien palvelujen yhdistämistä. Eurofoundin tutkimuksen mukaan aktiivisen osallistamisen toimintamallit ovat kuitenkin eri kehitysvaiheissa tarkastelluissa 11 jäsenvaltiossa.

Euroopan komissio antoi vuonna 2008 suosituksen työmarkkinoilta syrjäytyneiden aktiivisen osallisuuden edistämisestä. Siinä esitetään kattava strategia, jossa yhdistyvät kolme sosiaalipoliittista osaluuetta: riittävä tulotuki, osallistavat työmarkkinat ja laadukkaiden palvelujen saanti. Euroopan komissio aikoo lähiaikoina julkaista komission yksiköiden valmisteluasiakirjan, jossa arvioidaan jäsenvaltioiden etenemistä suosituksen julkaisemisen jälkeen.

Kehittyneet aktiivisen osallistamisen toimintamallit

Tanskassa ja Alankomaissa aktiivista osallistamista koskevien integroitujen ratkaisujen tarve on virallisesti tunnustettu, ja Eurofoundin tutkimuksen mukaan näissä maissa onkin nähty paljon vaivaa joustavampien ja integroidumpien järjestelmien luomiseksi.

Tanskassa noudatettavan nimenomaisen politiikan mukaan kaikkien nuorten olisi kyettävä hyödyntämään yhteiskunnan

Aktiivista osallisuutta edistävien toimenpiteiden laaja kirjo

Jäsenvaltio	Lainsäädäntö
Suomi	Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista, 2005
	Laki vammaisuuksista, 2007
Ranska	Vammaislaki, 2005 (laki vammaisten tasa-arvoisista oikeuksista ja mahdollisuuksista, osallistumisesta ja kansalaisuudesta)
Irlanti	Kansallinen vammaisstrategia, 2004
Portugali	Työtapaturmia ja ammattitauteja koskeva kuntoutusjärjestelmä, mukaan lukien sosiaalinen ja ammatillinen kuntoutus sekä uudelleensijoittuminen, 2009
	Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen ja sen lisäpöytäkirjan ratifiointi, 2009
	Kansallinen vammaisstrategia 2011–2013, 2010
	Laki vammaisia koskevasta ehkäisemisestä, kuntoutuksesta, koulutuksesta ja osallistumisesta, 2004
	Ohjelmat
Saksa	Kansallinen toimintasuunnitelma (Nationaler Aktionsplan der Bundesregierung zur Umsetzung der UN-Behindertenrechtskonvention, NAP), 2010
Irlanti	Aktiivisen osallistamisen pilottiohjelma
Portugali	Vammaisten tiedotus- ja neuvontakeskukset (SIM-PD)
Slovakia	Kaikkia asuinalueita koskeva vammaisten asumisolojen kehittämisohjelma

tarjoamia mahdollisuuksia ja luomaan itselleen mielekäs elämä, josta he itse täysin vastaavat. Heikommassa asemassa olevien nuorten mahdollisuuksia on parannettava ja henkilökohtaisia voimavaroja lisättävä puuttumalla tilanteeseen varhain ja kohdentamalla apu paremmin ja tehokkaammin.

Alankomaissa aktiivisen osallisuuspolitiikan täytäntöönpanossa on mukana kolme ministeriötä: työ- ja sosiaaliministeriö, joka vastaa useimmista vammaisten tai terveysongelmista kärsivien nuorten toimeentulotukeen ja heille tarkoitettuihin osallistaviin työmarkkinatoimenpiteisiin liittyvistä toiminta-aloista, sekä terveys- ja opetusministeriöt, jotka vastaavat laadukkaiden terveydenhuoltopalvelujen tarjoamisesta ja elinikäisestä oppimisesta.

Suomessa sitoutuminen aktiiviseen osallistamiseen ei ole poliittisella tasolla

yhä selvää. Osallistamisohjelma perustuu kuitenkin toimenpideyhdistelmään, johon kuuluvat työttömien aktivointi, riittävä toimeentulo ja tukipalvelut, jotka ovat hyvin kehittyneet. Parhailaan käynnissä olevan sosiaaliturvauudistuksen on tarkoitus lisätä toimeentulotuen käyttöä kannustimena osallistamisprosessissa. Monet aktiivisen osallistamisen toimenpiteistä ovat yleisiä toimia, joita ei ole tarkoitettu yksittäisille yhteiskuntaryhmille. Työvoimapaalvelut, kunnalliset sosiaalipalvelut ja Kela tarjoavat keskitetyissä asiointipisteissä erityispalveluja pitkäaikaistyöttömille ja moniammatillista tukea tarvitseville. Valtio ja kunnat rahoittavat kummatkin yhtä suuren osan työmarkkinatuesta. Tarkoituksena on kuntien kannustaminen edistämään työllisyyttä. Palkkatuetun työn, sosiaalisten yritysten ja muiden välityömarkkinatoimenpiteiden käyttö

työmahdollisuuksien luomiseksi syrjäytyneille on lisääntynyt.

Kehittyvät maat

Joissakin maissa sitoutuminen aktiiviseen osallistamiseen on ilmaistu selkeästi poliittisella tasolla, mutta sosiaalipolitiikan osa-alueiden integroiduista toimenpiteistä muodostuvan toimivan järjestelmän rakentaminen edistyy hitaasti. Irlannissa, Ranskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa aktiiviseen osallistamiseen on viitattu jokseenkin selvästi poliittisella tasolla, mutta kaikissa maissa täytäntöönpano on ollut ongelmallista.

Joissakin maissa pyrkimys kohti kaikkia aktiivisen osallistamisen osa-alueita koskevia koordinoitumpia ja integroidumpia toimia on ilmeistä, mutta selvästi vasta alkuvaiheessa. Tämä koskee

Esimerkkejä hyvistä käytännöistä:

Specialisterne

Specialisterne on tanskalainen yritys, jonka liiketoimintamalli perustuu sellaisten henkilöiden työllistämiseen, joilla on laaja-alainen kehityshäiriö (ASD) ja joiden on siksi vaikea osallistua yleiseen kouluopetukseen ja saada työpaikka. Specialisterne palkkaa perustyöntekijöikseen suoraan henkilöitä, joilla on laaja-alainen kehityshäiriö, ja tarjoaa asiakasyrityksilleen liiketoimintapalveluja markkinaehdoin. Henkilölle, jolla on laaja-alainen kehityshäiriö ja siihen liittyviä erityistaitoja, sopivat monet työtehtävät (esimerkiksi kirjanpito, ohjelmistokehitys ja laadunvalvonta). Yritys katsoo, että laaja-alaisen kehityshäiriöön liittyy tietynlaisissa tehtävissä tarvittavia kykyjä:

- kyky keskittyä pitkään yhteen asiaan
- kyky keskittyä yksityiskohtiin
- kyky suoriutua tehtävistä, jotka perustuvat sääntöihin.

Specialisterne perustettiin yksityisellä pääomalla luottaen siihen, että konsepti on riittävän vahva menestyäkseen markkinoiden ehdoilla. Koska yrityksen konsultit tarjoavat yhtä hyvää ja usein parempaa palvelua kuin kilpailijat, sen palkkatasokin voi olla yhtä hyvä kuin kilpailijoiden. Konseptia myydään nyt kaikkialle Tanskaan ja muihin maihin, ja 40 % yrityksen työntekijöistä työskentelee avoimilla työmarkkinoilla täydellä palkalla yrityksen ATK-konsultteina.

Aktiivinen osallistaminen on osa liiketoimintamallia sikäli, että työntekijöille tarjotaan riittävä toimeentulo, mahdollisuus työskennellä valmiuksiensa rajoissa ja tarvittaessa palveluja. Specialisterne tarjoa yötä avoimilla työmarkkinoilla, ja työntekijät saavat normaalivaatimusten mukaisen koulutuksen.

Esimerkkejä hyvistä käytännöistä:

Vangrail-hanke

Vangrail ("Suojakajade") on alankomaalaisen Sterk in Werk ("Vahva työssä") säätiön hanke, jossa (yli 15-vuotiaita) koulupudokkaita autetaan siirtymään työelämään. Työntekijät ovat lievästi tai keskiasteisesti kehitysvammaisten täydennyskoulutuskeskusten oppilaita. Kaikilla on lievästä tai keskiasteisesta kehitysvammasta johtuvia käyttäytymisongelmia ja usein myös laaja-alainen kehityshäiriö, tarkkaavaisuus- ja ylivilkkaushäiriö (ADHD) tai psyykkisiä häiriöitä. Vangrail-hankkeen perusajatuksena on, että ammatillinen koulutus ja työskentely avoimilla työmarkkinoilla johtaa henkisen terveyden kohenemiseen. Ohjelman rahoittaja on sosiaaliturvavirasto UWV.

Vangrail-hankkeeseen tulevat nuoret asiakkaat osallistuvat kaksitahoiseen ohjelmaan, johon kuuluu ammattilaistimien tarjoama intensiivinen henkilökohtainen tuki seuraavanlaisissa asioissa: osallistuminen yhteiskuntaan, itsenäinen elämä, mielenterveys, koulutus, ammatillinen koulutus ja työllistyminen. Sterk in Werk säätiö on erikoistunut ammatillisen koulutuksen ja työllistymisen tukemiseen. Työllistämisen- ja täydennyskoulutuskeskusten eri alojen ammatilliset laativat yhteistyössä suunnitelmia ja mukauttavat työelämään siirtymistä koskevia ohjelmia yksittäisten asiakkaiden tarpeisiin sopiviksi. Myös UWV:n työntekijät osallistuvat yksilöllisten ohjelmien suunnitteluun. Lisäksi kuullaan asiakkaan vanhempia ja hänen elämänsä liittyviä muita terveydenhuollon ammatillaisia. Asiakkaiden käyttäytymisen ja kommunikoinnin kehitystä heidän asuin-, koulutus- ja työskentely-ympäristössään seurataan tarkasti. Jos jollakin alalla havaitaan ongelmia, niistä ilmoitetaan välittömästi kyseisestä nuoresta huolehtivan ammattilaistimien muita aloja edustaville jäsenille. Näin kaikki tietävät, mitä tapahtuu, ja voivat puuttua asiaan ennen kuin syntyy lisäongelmia.

Esimerkkejä hyvistä käytännöistä:

SDC-IBM-hanke

Slovakian perustuslain mukaan kaikilla on oikeus vapaasti valita ammatti ja koulutus. Monet nuoret, joilla on terveysongelmia tai vamma, voivat ja haluavat työskennellä avoimilla työmarkkinoilla. Yritykset, jotka olisivat halukkaita palkkaamaan heidät, eivät tiedä, miten heihin saisi yhteyden. Nuorilla itsellään taas ei ole riittävästi itseluottamusta hakeakseen töitä avoimilla työmarkkinoilla toimivista yrityksistä. Näiden esteiden voittamisesta on esimerkkinä kansalaisjärjestöjen ja nk. tiikerien – johtavien tietotekniikkayritysten – välinen yhteistyö. Kansalaisjärjestöt rekrytoivat vammaisia yritysten puolesta ja niiden toivomusten mukaisesti. Ne antavat nuorille tarvittavan koulutuksen ja valmentavat heidät työskentelemään yrityksessä. Yhteistyö lisää nuorten vammaisten mahdollisuuksia menestyä avoimilla työmarkkinoilla. Slovakian vammaisneuvoston (SDC) ja tietotekniikkayritys IBM:n yhteistyö on jatkunut jo useita vuosia. Sen tulokset ovat olleet niin myönteisiä, että IBM aikoo toteuttaa vastaavan hankkeen muissa maissa. SDC puolestaan teki vuonna 2010 saman mallin mukaista yhteistyötä toisen tietotekniikkayrityksen kanssa.

IBM ilmoittaa SDC:lle vaatimukset, joita se asettaa mahdollisille vammaisille työntekijöille. SDC hakee sopivia ehdokkaita jäsenjärjestöjensä, yliopistojen, lukioiden sekä työ-, sosiaali- ja perheasioiden viranomaisten kautta. Kiinnostuneet hakijat lähettävät SDC:lle ansioluettelonsa. Sen jälkeen SDC:n ja IBM:n edustajat valitsevat sopivat hakijat, jotka kutsutaan haastatteluun. Haastattelun jälkeen valitut ehdokkaat voivat aloittaa koulutuksen. Tuleville työntekijöille opetetaan kursseilla tietoteknisiä taitoja, englannin kieltä ja ilmaisutaitoja, mutta myös viestintää ja esiintymistä.

Saksaa ja Portugalia, jossa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanolla on enemmän painoarvoa kuin aktiivisen osallisuuden käsitteellä.

Aktiivinen osallistaminen vähäistä

Tutkimuksessa havaittiin myös maita, joissa aktiivisen osallisuuden periaatetta ei juurikaan ilmaista poliittisella tasolla eikä toteuteta käytännössä. Puolassa on tuskin lainkaan viitteitä siitä, että siellä olisi omaksuttu aktiivisen osallistamisen toimintamalli. Slovakian yleinen lainsäädäntö sisältää vain vähimmäissäännökset sellaisten nuorten aktiivisesta osallistamisesta, joilla on terveysongelmia tai vamma. Aktiivinen osallisuus ilmaistaan siellä erillisissä alakohtaisissa toimintalinjoissa, joiden yhteydet toisiinsa ovat vähäiset. Espanjassa vammaisjärjestöt ovat vaikuttaneet voimakkaasti politiikkaan, jossa ei kuitenkaan mainita erikseen aktiivista osallisuutta.

Ohjelmien ja toimintalinjojen kokonaisvaltainen täytäntöönpano

Maakohtaisista raporteista laadittiin analyysi sen selvittämiseksi, missä määrin lainsäädäntö, politiikka ja ohjelmat on suunniteltu niin, että toimia voidaan toteuttaa koordinoitusti ja kokonaisvaltaisesti. Analyysissa otettiin huomioon vammaisia tai nuoria yleisesti koskeva lainsäädäntö ja ohjelmat eikä vain nimenomaisesti terveysongelmista kärsiviä tai vammaisia nuoria koskevat säännökset ja ohjelmat. Painopiste oli sellaisissa aktiivisen osallisuuden näkökohdissa, joita yleisimmin käsiteltiin yksittäisissä laeissa ja ohjelmissa.

Anna Ludwinek

Nuorten liikkuvuus: ongelmia ja tulevaisuudennäkymiä

Yksi Euroopan nykyisen talouskriisin seurauksista on maastamuuton ja työvoiman liikkuvuuden lisääntyminen. Maissa, joissa työttömyys on kasvanut jyrkästi, muuttoja toiseen maahan pidetään tarkoituksenmukaisena ja joskus välttämättömänäkin työpaikan löytämiseksi.

Nuoret ovat yleensä herkempiä muuttamaan kuin muut ikäryhmät. EU:n sisäisessä liikkuvuudessa on aina ollut näin. Vuosien 2004 ja 2007 viimeisten laajentumisaaltojen jälkeen nuorten liikkuvuus on kuitenkin kasvanut uusiin mittoihin: vuonna 2010 ensimmäisen laajentumisaallon maista peräisin olevista työkäisistä muuttajista 70 % oli alle 35-vuotiaita. Vuonna 2011 suoritettussa Eurobarometri-selvityksessä esitetty kysymys liikkuvuusaikeista vahvisti suuntauksen. Se osoitti, että molempiin laajentumisaaltoihin kuuluvien Keski- ja Itä-Euroopan maiden nuoret ovat halukkaampia työskentelemään jossakin toisessa EU:n jäsenvaltiossa kuin EU27-maiden nuoret keskimäärin.

Nyt kun mahdollisuudet aiemmin kukoistavien talouksien maissa (kuten Espanjassa tai Irlannissa) katoavat ja näkymät alkuperämaissa paranevat, yhä useampi työntekijä palaa kotimaahansa. Paluumuuttoa koskevasta Eurofoundin tutkimushankkeesta käy ilmi, että myös paluumuuttajista nuoret ovat yliedustettuja niihin nähden, jotka eivät muuta. Tämä on toinen, vaikkakin epäsuora osoitus liikkuvuuden nuorisovaltaisuudesta. Maastaan muuttavat työntekijät ovat yleensä 20–29-vuotiaita. Paluumuuttajat vaikuttavat sen sijaan olevan keskimäärin hieman vanhempia. Eurostatin tietojen mukaan paluumuuttajien mediaani-ikä oli vuonna 2008 useissa jäsenvaltioissa yli 30 vuotta. Eurofoundin tutkimus vahvisti tämän suuntauksen tietyissä Keski- ja Itä-Euroopan jäsenvaltioissa (Unkarissa, Latviassa, Puolassa ja Romaniassa). Puolet Unkariin vuosina 2008–2010 palanneista oli 30–45-vuotiaita. Sama suuntaus oli havaittavissa Espanjasta Romaniaan

palaavissa muuttajissa. Vaikka valtaosa (kaksi kolmannesta) Latviaan palanneista oli alle 35-vuotiaita, tätä vanhempien osuus oli kuitenkin merkittävä. Puolaan palaajat näyttävät kuitenkin olevan nuorempia, sillä suurin osa heistä oli alle 30 vuotiaita. Palaajien enemmistö on ymmärrettävästi vanhempia, koska useimmat heistä ovat asuneet ulkomailla ennen kotiinpaluuta (tutkimuksessa paluumuuttajiksi määriteltiin henkilöt, jotka olivat viettäneet vähintään vuoden ulkomailla).

Tutkimuksessa selvitettiin myös, minkälaista asiantuntemusta paluumuuttajat olivat hankkineet ulkomailla ollessaan ja voivatko he ja missä määrin hyödyntää sitä palattuaan kotimaansa työmarkkinoille. Havainnot osoittavat kaikkiaan, että vaikka korkeasti koulutettujen kokemusta arvostetaan, heikosti koulutettujen liikkuvien työntekijöiden kokemus jää vaille arvostusta. Tämä saattaa johtua siitä, että viimeksi mainitut eivät kerryttäneet ulkomailla taitojaan. Jos he esimerkiksi tekivät koulutustaan vastaamatonta työtä, kuten monet nuoret siirtotyöläiset tekevät, heillä oli usein vaikeuksia palata kotimaansa työmarkkinoille etenkin siksi, ettei heillä ollut aiempaa työkokemusta omasta maastaan eivätkä he olleet koskaan tehneet koulutustaan vastaavaa työtä. Tämä liittyy toiseen aiheeseen, jota Eurofoundin on tarkoitus selvittää syvemmin: missä määrin työvoiman liikkuvuus voisi helpottaa siirtymistä opiskelusta työelämään. Eurofoundin tutkimus (joka on määrä julkaista heinäkuussa 2012) osoittaa, että työvoiman vapaan liikkuvuuden tarjoamat uudet mahdollisuudet voisivat sujuvoittaa tätä prosessia korkeasti koulutettujen nuorten osalta, mutta alhaisen tai keskitason koulutuksen saaneilla saattaisi olla vaikeuksia tässäkin tilanteessa.

Klára Fóti

Nuorisotyöllisyys kriisissä

Nuorisotyöttömyys on yksi kiireellisimmän ratkaisua vaativista EU:n poliittisten päättäjien ongelmista. Joissakin EU-valtioissa, kuten Kyproksella, Kreikassa, Irlannissa ja Espanjassa, nuorisotyöttömyys on kivunnut 1970-luvun huipputasoille, ja siitä on nopeasti muodostumassa kokonaisa perheitä piinaava vitsaus.

Eurostatin mukaan kaksi kolmesta jäsenvaltiosta on ilmoittanut valtavasta, yli 20 prosentin nuorisotyöttömyydestä. Kuudessa jäsenvaltiossa nuorisotyöttömyyden osuus vaihtelee 10 ja 20 %:n välillä. Kolmessatoista valtiossa se on 20–30 % ja viidessä yli 30 % (Kreikka, Irlanti, Portugali, Slovakia ja Espanja). Vain kolmessa jäsenvaltiossa nuorisotyöttömyys on alle 10 % (Itävalta, Alankomaat ja Saksa). Tämä koskee 16–24-vuotiaiden nuorten ikäryhmää. Ongelma koskettaa myös suurempaa, 16–30-vuotiaiden ikäryhmää, jota varten onkin useita EU:n aloitteita esimerkiksi Espanjassa ja Kyproksessa.

Sopivan työn löytäminen nuorille on jatkuva ongelma kaikkialla. Jopa matalan työttömyyden maissa nuorten työttömien määrä on lähes aina kaksinkertainen verrattuna kokonaistyöttömyyteen. EU pyrkii lisäämään nuorten työnhakijoiden mahdollisuuksia hankkia koulutusta ja työkokemusta ja tukemaan heitä heidän siirtyessään opiskelusta työelämään. Se pyrkii myös alentamaan koulunkäynnin keskeyttämisastetta. Tämä onkin tärkeä tehtävä: vertailtaessa koulunkäynnin keskeyttämisen torjuntaa koskevia lukuja EU jää jälkeen Yhdysvalloista ja Japanista. Oppisopimuskoulutuksen kaltaisten perinteisten toimenpiteiden lisäksi EU:n

aloitteilla, esimerkiksi Nuoret liikkeellä hankkeella, poistetaan liikkuvuuden esteitä, lisätään avointen työpaikkojen näkyvyyttä ja tuetaan nuorille yrittäjille tarkoitettuja aloitteita. Yhdessä nämä toimenpiteet täydentävät EU:n yksittäisten jäsenvaltioiden paikan päällä toteuttamia konkreettisia aloitteita.

Kansalliset aloitteet

Jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön monenlaisia työttömyyden torjuntatoimenpiteitä, joissa kuvastuvat kansalliset erityisolosuhteet ja joilla täydennetään muita toimenpiteitä. Esimerkiksi Irlannissa on perustettu kansallinen harjoitteluohjelma, jossa on tarjolla 5 000 harjoittelujaksoa yksityisellä, julkisella ja vapaaehtoistyön sektorilla. Määräaikaisen ohjelman harjoittelujaksot kestävät 6–9 kuukautta, ja niistä maksetaan 50 euron viikoittainen lisäetuuksien lisäksi. Aloite on tarkoitettu työelämän ja koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille (ns. NEET-nuorille). Se on edistysellinen, mutta ei poista työnhakijoiden suuren määrän muodostamaa huolestuttavaa ongelmaa. Espanjassa hallitus kannustaa työnantajia jatkamaan uusien työntekijöiden palkkaamista myöntämällä vuoden ajan alennuksia sosiaaliturvamaksuista. Työntekijöille maksetaan 400 euron kuukausittainen lisäavustus, jos he osallistuvat uudelleen koulutukseen ja hankkivat uusia taitoja. Lisäavustusta maksetaan kuitenkin vain kuuden kuukauden ajan. Kreikassa hätätoimenpiteet vaikuttivat voimakkaasti olemassa oleviin työehtosopimuksiin, jotka ovat puolestaan vaikuttaneet nuorten työntekijöiden elämään. Ensimmäisten

hätätilasäännösten mukaan työnantajat voivat nyt ottaa nuoria töihin entistäkin alhaisemmillä palkoilla. Työnantajat voivat maksaa alle 25-vuotiaille työntekijöille 80 % ja 15–18-vuotiaille 70 % kansallisesta vähimmäispalkasta. Yhdistyneessä kuningaskunnassa on äskettäin jäädytetty 16–20-vuotiaiden vähimmäispalkat tarkoituksena parantaa tämän ikäryhmän työllistymistä. Ammattiliitot ovat arvostelleet päätöstä, jonka ne katsovat merkitsevän nuorten riistoa, mutta työnantajat ovat suhtautuneet siihen myönteisesti.

Joissakin EU-maissa on painotettu nuorille tarkoitettuja harjoittelu- ja oppisopimushankkeita. Italiassa viimeisen pakollisen kouluvuoden korvaaminen oppisopimusjaksolla on hieman vanhahtava käytännöllinen aloite työmarkkinoille pääsyn tukemiseksi. Sen mukaisesti voidaan maksaa oppisopimuspalkkaa, joka on tietty osa aikuisten palkasta. Lisäksi yrityksessä on oltava tiettyssä suhteessa kokoaikaisia työntekijöitä ja oppisopimuksella työskenteleviä. Euroopan sosiaalirahastoa käytetään Italiassa uusien oppisopimuspaikkojen luomiseksi. Työmarkkinaosapuolet, erityisesti ammattiliitot, ovat Italiassa tukeneet toimenpiteitä laajasti, koska hyväksytyissä toimenpiteissä on otettu huomioon monia niiden ehdotuksia.

Kyproksen nuorisotyöttömyys on kohtalaisen pientä koko EU:hun verrattuna. Silti se ei ole ollut yhtä korkealla vuoden 1974 jälkeen. Hallituksen ja työmarkkinaosapuolten yhteisiä toimenpiteitä ovat muun muassa tuet, joilla edistetään alle 29-vuotiaiden paluuta

työmarkkinoille. Näitä 60–65 prosentin palkanlisää maksetaan etenkin pahoin kärsineellä rakennusalalla.

Myös muissa jäsenvaltioissa on omat ongelmansa. Puolassa nuorten ”rosketyöt” (määräaikaiset työpaikat tai työpaikat, joiden työehdot eivät ole työlainsäädännön mukaiset) ovat sitkeä ongelma. Unkarissa puolestaan maastamuutto uhkaa taloutta, sillä se vie mennessään valtion koulutukseen sijoittamia huomattavia summia. Ammattiliittojen mukaan yli 3 000 lääkäriä on lähtenyt Unkarista, koska ”heidän palkkansa ovat huonot pikaruokaloiden työntekijöiden palkkoihin verrattuna”. Myös työolojen sanotaan olevan heikot. Nuorille lääkäreille maksetaan kuukausittain 344 euron palkanlisä, jos he sitoutuvat työskentelemään kotimaassaan 10 vuotta valmistumisensa jälkeen.

Camilla Galli da Bino

- Bell, D., Blanchflower, D.G. (2011), Young people and the Great Recession, *Oxford Review of Economic Policy*, 27(2), 241–267.
- Cedefop, ETF, EU-OSHA, Eurofound (2011), *Working together for youth employment – From education to the workplace: A global challenge*, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Clifton, J. (2011), *The coming jobs war*, Gallup Press, New York.
- Dieckhoff, M. (2011), The effect of unemployment on subsequent job quality in Europe: A comparative study of four countries, *Acta Sociologica*, 54(3), 233–249.
- Eurofound (2012), *Terveysongelmista kärsivien tai vammaisten nuorten aktiivinen osallisuus*, tiivistelmä, Eurofound, Dublin.
- Eurofound (2011), *Nuorten työntekijöiden auttaminen kriisin aikana: työmarkkinaosapuolten ja viranomaisten panos*, tiivistelmä, EIRO comparative analytical report, Eurofound, Dublin.
- Eurofound (2011), *Youth and work*, Foundation Findings, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Hurley, J., Mandl, I., Eurofound (2011), *Public instruments to support restructuring in Europe*, ERM report 2011, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Hurley, J., Storrie, D., Jungblut, J. (2011), *Shifts in the job structure in Europe during the Great Recession*, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- ILO (2012), *Global employment trends for youth 2012*, Kansainvälinen työjärjestö, Geneva.
- Mascherini, M. (2012), *Nuoret sekä työttömät ja kouluttamattomat nuoret (NEET) Euroopassa: ensimmäiset tulokset*, Eurofound, Dublin.
- Mascherini, M. (2012), *Youth Guarantee: Experiences from Finland and Sweden*, Eurofound, Dublin.
- MacDonald, R. (2012), Youth transitions, unemployment and underemployment: Plus ça change, plus c'est la même chose?, *Journal of Sociology*, 47(4), 427–444.
- Martin J. (2011), Unfinished business: Investing in youth, *OECD Employment Outlook 2011*, OECD Publishing, Paris.
- Mikulic, B., Sándor, E., Leoncikas, T. (2012), *Experiencing the economic crisis in the EU: Changes in living standards, deprivation and trust*, Eurofound, Dublin.
- Nielsen, M.L. (2012), Adapting the normal: Examining relations between youth, risk and accidents at work, *Nordic Journal of Working Life Studies*, 2(2), 71–85.
- Parent-Thirion, A., Vermeylen, G., van Houten, G., Lyly-Yrjänäinen, M., Biletta, I., Cabrita, J., Eurofound (2012), *Fifth European Working Conditions Survey*, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- OECD (2012), *OECD employment outlook 2012*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2012), 'Under shock: How to spread macroeconomic risks more fairly in', *Economic policy reforms 2012: Going for growth*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2010), *Off to a good start? Jobs for youth*, OECD Publishing, Paris.
- Reeskens, T., Oorschot, W. (2012), Those who are in the gutter look at the stars? Explaining perceptions of labour market opportunities among European young adults, *Work, Employment & Society*, 26(3), 379–395.
- Scarpetta, S., Sonnet, A., Manfredi, T. (2010), *Rising youth unemployment during the crisis: How to prevent negative long-term consequences on a generation?*, OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 106, OECD Publishing, Paris.
- Wynne, R., McAnaney, D. (2010), *Active inclusion of young people with disabilities or health problems: Background paper*, Eurofound, Dublin.

Jan Vandamme

www.eurofound.europa.eu

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö on kolmikantainen EU:n virasto, jonka tehtävänä on tarjota sosiaalipolitiikan keskeisille toimijoille vertailevasta tutkimuksesta saatuja tuloksia, tietoja ja neuvoja. Säätiö perustettiin 26. toukokuuta 1975 annetulla neuvoston asetuksella ETY N:o 1365/75 vuonna 1975.